

panelið

»Mær dāmar« — »mær dāmar ekki«

Eg sit í eini skúlahöll í Álesund. Ein nóg umtaladur maður hefur lýst til »stórt vekingarmóti«. Eg hafi hoyrt um hann. Ekki alt so vakurt, og eg hafi hug til að sigga og hoyra henda sjáldsama mann. Eg hoyrði hann syngja á grammofonplátu í sínari tíð og kann ekki siga, at eg var hugtíkin av rödd hansara. So eg sat har einki serliga opin fyrri tí, ið skuldi fara fram — tvörtvört móti við nógvum fyrivarni, hóast eg sjálvur hafi hildið meg verið frian og rúmskygndan.

Har var ekki nógv fólk, og mótið var ekki byrjað, táið ein kona kom gangandi fram við stólaraðini og stýrði við föstum fótastigum móti pallinum, har sum prædikumaðurin við fylgi sínum var staddur. Hon var vælklødd, hevði lítlan pelskraga um hálsin og eina óbiliga tasku skorðaða millum albogan og bringuna. Meðan hon gekk, segði hon hart og skilliga, so at øll hoyrdu! »Du er kommet hit for å forstyrre Álesund Kirke!« Uttan at steðga á gekk hon út aftur hinumegin stólaraðina, og hvarv.

Prædikumaðurin tendraði. Hann nýtti ógvíslig orð og hermdi uppi á pall-

inum eftir hesi braneggjaðu konuni.

Tey sungu lystiligar sangir og maðurin talaði. Um politikk, um religiún, sum hann fór rættiliga illa við, og um seg sjálvan, sum hann afturmóti hevði nógv gott at siga um og breggjaði sær av, hvat hann hevði gjørt, talað og skrivað (hann skrivar andaligar sangir) og hvussu týðandi og ríkar menn hann hevði tikið í hondina á. So maðurin vaks ekki í minum metum, tað var sum ein hevur tikið til: »Eg visti ekki, hvussu litil hann var, fyrr enn hann fortaldi mær, hvussu stóur hann var!«

So lesarin skilir óivað, at mær dámdi einki serligt.

Og so fór flokkurin á pallinum at syngja, meðan tey spældu á ein so lystiligan hátt, at mær heldur ekki dámdi tað:

»Når de frelste drager ind«

Hvussu nógv vegar í Guds eygum, hvat »okkum dāmar« og, hvat »okkum ekki dāmar?« Tvey donsk trúgvandi vóru í orðastriði nettupp um hetta, og kvinnin, sum er heldur gomul sigur: »Men jeg mener nu —« og kvik-

ur var maðurin, andaligur og hittinorðadur, at svara: »Og derfor er det forkert!« Og hetta er tað: »Hvat ið mær dāmar« ella »Hvat ið mær ekki dāmar«, hevur so ómetaliga lítlan týðning. Hetta hevur spilt so nógv fyrri sannan kristindóm og loypt rivur í samkomur.

Tað kann vera mótisíðurin, tað kann vera prædikuhátturin, tað kann vera sangurin, tað kann vera sangframförsan og tað kann vera tónleikurin og tað kann vera ljóðföri, »summum dāmar« eitt astmatiskt harmonium, øðrum hornblástur, øðrum dāmar livligan sang hava enntá trummusett. »Mær dāmar og mær dāmar ekki« — hetta hevur forvølt skaða. Sett split millum samkomur og í samkomum. Ein ráðarikkur kristin skrykkir ein gittara sum »honum opinbært ekki dāmar« úr hondunum á einum ungum kristnum, ið »dāmar væl«, at sangurin verður styðjaður av streingjaleiki.

»Mær dāmar« og »Mær dāmar ekki« kann koma øðliga nógv — forðar fyrri nógvari signing.

Og soleiðis sita eg í skúlahöllini í Álesund, og

meðan tey syngja so lystiliga:

»Når de frelste drager ind, når de frelste drager ind, Frydesangen da skal lyde gennem Himmelen, når de frelste drager ind,«

eins og birtist fyrri mær, hvussu tað verður tann dag, ið fer at líkjast burtur úr øllum øðrum døgum. »Tá tey frelstu ganga inn.« Og eg skilti, hvussu trong ið náði min er, tá tað um onnur ræður.

Fleiri staðir stendur í Nýggja Testamenti um: »Náði Harra okkara Jesu Krists« t.d. í Galatarbrævinum. Henda náði, sum er so rúm, langt langt útum øll »Mær dāmar« og »mær dāmar ekki«. Tey hvørva sum dagg fyrri Náðisóluni.

Eg hugsaði um hesi fólkini uppi á pallinum — av sonnum vera tey við, so satt tey eru fødd av nýggjum, og eg sá fyrri mær øll hesi ganga inn: Tey, ið tvihalda um, at tey hava allan sannleikan og einans sannleikan. Eg sá tey, sum ekki halda so nógv um seg sjálvi. Har ganga bleikir, álvarsamir skriftlærdir, har ganga glað trúgvandi, summi hava nýtt eyðkennsbúna fyrri at visa, at tey vóru

frelst, har ganga flokkar, ið nýta nógv ymisk ljóðförfurvið sanginum, har ganga tey, sum halda sangin vera andaligari, jú vánaligari hann er, har ganga tey, sum hava nógva formalismu í samkomum. Har ganga menn, ið prædikaðu í ornatí og stundum í messuskjúrta. Har gongur fjøld, sum ekki er nevnd her, men sum uppfylla treytina: Endurfødd við trúnni á Jesus Kristus og endurløyst í hansara blóði — umfevnd av hini ómetaligu »náði Harra vārs Jesu Krists.« (Gal. 6.18).

Alt varir ekki um, hvat »okkum dāmar« ella »ekki dāmar« — alt varir um at vera nýggjur skapningur!« (Gal. 6.15).

Gud er suverenur, »á undurfullan loyndan hátt hann fremur alt sitt ráð!« Hann er ekki bundin av einum vissum prædikhátti, einum ávisum móti — og sangstíli, ella lærdomi og tilikum. Eg skal lýsa hetta við einum dømi: Ein trúgvandi maður beyð einum ófrelstum vini til 6 fyrilestrar, hann skuldi halda um kristilig evni, t.d. endurføðingina. Maðurin kom til allar fyrilestrararnar, og táið fyrilestarin seinni spurdi vin sín um hann nú var føddur av nýggjum, svaraði hann: »Ja!«

— Hvør av fyrilestrunum sannferdi teg so?

— Eingin! var hitt óvæntaða svarið.

Og so greiddi hann frá hesum:

Aftaná ein av fyrilestr-

I dag:

Petur Háberg

unum sá hann eina eldri nekarakonu, sum ætlaði sær yvir um gótuna, men himpraðist, tí har var so nógv ferðsla. Maðurin býður sær til at hjálpa henni yvirum. Meðan tey so ganga yvirum undir arm, hyggur hon knappliga uppá hann við glógvandi eygum og spyr: »Kenna tygum mín vælsignaða Frelsara?« Hon segði tað so inniliga og við slikari andaligari kraft, at tað gekk honum til hjarta. Og tað, sum góðir, vælfyrirreikaðir fyrilestrar ekki virkaðu — tað avrikaði hesin andaborni spurningurin frá hesi eintaldu nekarakonu.

Petur Háberg

MINNINGARORÐ um SÁMAL SAMUELSEN

f. 24/12 1902 d. 28/9 1977

Mikudagin 28. september andaðist Sámál SamuelSEN í Klaksvík.

Sámál var lorkvingur og í dagligari talu varð hann róptur Sámál úr Lorkví. Hann var sonur til bátasmiðin Simin Johan SamuelSEN í Lorkví, og Kristionnu, sum var ættad úr Fuglafirði.

Sum flestu aðrir feryingar á hansara aldri, fór Sámál til skips 14 ára gamal, og varð hann skipsfiskimaður í fyra ár. Hugurin stóð tó til handverkið og Sámál fór í læru hjá Nordahl Jacobsen í Klaksvík. Hetta var í 1922. Fyrsta bygningsverkið, sum Sámál í Lorkví var við til at fullføra, var skúlin í Klaksvík, ið tað stóð í gerð.

Í sínum yrki sum handverkari, hevði Sámál ein langan arbeiðsdag — ja, vit kunnu næstan siga, at hann stóð í hesum yrki til bert fáar dagar áðrenn hann andaðist nærum 75 ára gamal.

Sámál var ein framúr nærlagdur og iðin handverkari, og fleiri eru bygningsverkin, ið standa sum eitt prýði eftir Sámál úr Lorkví.

Mær er sagt, at Sámál nú nakað áðrenn hann doyði, hevði roynt at talt tey húsin, sum hann hevði verið við til at bygt, ella staðið sum bygningsmeistar fyrri, og var hann komin nakað upp um 100 hús. Hetta má sigast at vera eitt stórt lívsverk. Ikki hevur lonin altíð ver-

ið so stór. Nevnast kann, at hann í triati árunum bygd eina hús fyrri 500 kr. Í bardagaárunum stóðu Sámál úr Lorkví og Jens Vilhelm, sáli fyrri afturatbyggingini av skúlanum í Klaksvík.

Størsta verkið, sum stendur eftir Sámál úr Lorkví, man kortini verða Múlahúsin á Frilandsmuseet í Lyngby, og ber hetta prógv um, at Sámál var ein framúr nærlagdur og iðin handverkari. Fyri Sámál var tað ein stórhending, tá hann varð biðin um at taka húsin Har Frammi í Múla niður, og byggja tey upp aftur á Frilandsmuseet í Lyngby. Hetta var eitt arbeiði sum hann gjørdi av kærleika og við stoltleika. Sámál

Sámál undir arbeiðnum Frilandsmuseet

hevur mangt rósandi orðið fingið fyrri hetta verk.

Sámál hevði eisini aðrar gávur enn handverksgávurnar. Nevnast kann, at

hann varð ein góður og dyggur stuðul hjá Klaksvíkar Tónleikarfelag, sum hevði orkestr seinast í tjúgunum og fyrst í triati-

árunum. Eisini varð hann við til at stovnseta Klaksvíkar Hornorkestrur í 1950. Hjá hornorkestri Framhald á síðu 8